Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4693/2008, ECLI:CZ:NS:2011:25.CDO.4693.2008.1

Číslo: 126/2011

Právní věta:

Na ambulantní ošetření zvířete v ordinaci veterinárního lékaře se nevztahuje objektivní odpovědnost za škodu na věci převzaté za účelem splnění závazku (§ 421 obč. zák.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.04.2011

Spisová značka: 25 Cdo 4693/2008

Číslo rozhodnutí: 126

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Zvířata

Předpisy: § 421 obč. zák.
§ 62 předpisu č. 166/1999Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 8 rozsudkem ze dne 13. 12. 2007 zamítl žalobu na zaplacení částky 43 970 Kč s příslušenstvím, požadované na náhradě škody z důvodu úhynu kocoura při poskytování veterinární péče žalovaným; rozhodl zároveň o náhradě nákladů řízení.

K odvolání žalobkyně M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 22. 7. 2008 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, že dne 15. 1. 2003 navštívila žalobkyně ordinaci žalovaného veterinárního lékaře s nemocným kocourem, který nebyl schopen močit. Žalovaný provedl punkci dutiny břišní a odsátí moči. Jejím rozborem byl zjištěn metabolický rozvrat organizmu zvířete. V průběhu ošetření kocour uhynul. Jako důvod smrti byla konstatována zástava srdce v důsledku ledvinového selhání a rozvrat metabolismu. Požadovaná náhrada škody je představována cenou uhynulého kocoura v částce 40 000 Kč a náklady žalované na znalecký posudek v částce 3970 Kč. Přesná příčina úhynu kocoura nebyla zjištěna, neboť nebylo provedeno anatomicko-patologické vyšetření (pitva). Žalobkyně neprokázala porušení povinnosti žalovaného při ošetřování její kočky a tím předpoklad jeho odpovědnosti za vzniklou škodu podle § 420 obč. zák. a nebylo prokázáno způsobení škody okolnostmi, jež mají původ v povaze použitého přístroje či věci (§ 421a obč. zák.). Žalovaný neodpovídá za škodu na převzaté věci ani podle § 421 obč. zák., neboť živé zvíře je

zvláštním druhem věci v právním smyslu a ustanovení zákona o věcech lze na živé tvory použít pouze přiměřeně v rozsahu, ve kterém to neodporuje povaze živého tvora a ustanovením zvláštního zákona na ochranu zvířat proti týrání (zákon č. 246/1992 Sb.).

Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním, neboť jej považuje za zásadně právně významný, jelikož řeší právní otázku v rozporu s hmotným právem. Nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že v posuzovaném případě není dána odpovědnost žalovaného dle § 421 obč. zák. Uvedla, že žalovaný převzal kocoura (z právního hlediska věc) k ošetření a při dvou a půl hodinovém ošetření kocour uhynul, došlo tedy ke zničení věci. Žalovaný se své odpovědnosti za úhyn kocoura nemůže dle § 421 obč. zák. zprostit, neboť jde o odpovědnost objektivní. Brojí proti závěru odvolacího soudu, že zvíře je svou povahou zvláštní druh věci a že na povahu veterinární služby nelze § 421 obč. zák. použít. S poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2004, sp. zn. 25 Cdo 2109/2003, dovozuje, že zvíře je věcí v právním smyslu a odpovědnost za škodu na věci (tedy i na zvířeti) převzaté ke splnění závazku je nutno posuzovat dle § 421 obč. zák. Navrhla, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že rozsudek odvolacího soudu je správný, neboť nelze na živé zvíře nazírat jako na věc v obecném smyslu. Činnost veterinárního lékaře při ošetřování zvířat nemůže být posuzována jako přebrání živého zvířete od majitele za účelem splnění závazku. Činnost žalovaného je upravena veterinárním zákonem (zákon č. 166/1999 Sb.), z jehož ustanovení § 62 plyne povinnost poskytnout odbornou veterinární pomoc a odmítnout ji veterinární lékař může jen z důvodů stanovených v zákoně. Z toho dovozuje, že veterinární péče nemůže být závazkovou činností, která je podrobena režimu objektivní odpovědnosti podle § 421 obč. zák., neboť se jedná o velmi specifickou činnost (podobnou činnosti lékaře).

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, účastnicí řízení zastoupenou advokátem; dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pro zásadní právní význam napadeného rozhodnutí v otázce výkladu § 421 obč. zák. ve vztahu k odpovědnosti veterinárního lékaře za škodu vzniklou úhynem zvířete při poskytnutí ambulantního veterinárního ošetření, jež nebyla dosud v judikatuře Nejvyššího soudu řešena. Vzhledem k tomu, že dovoláním napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 22. 7. 2008, Nejvyšší soud o dovolání rozhodl podle dosavadních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 7. 2009 – srov. bod 12. čl. II zákona č. 7/2009 Sb.).

Podle § 421 obč. zák. každý, kdo od jiného převzal věc, jež má být předmětem jeho závazku, odpovídá za její poškození, ztrátu nebo zničení, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

Jde o objektivní odpovědnost, která se odvíjí od závazkového vztahu mezi účastníky, a vedle okolnosti, jak ke škodě došlo, je především podstatný obsah závazku, na jehož základě byla věc předána. I když zvíře je z právního hlediska považováno za věc, jak zdůrazňuje dovolatelka, tato jeho povaha sama o sobě nevylučuje aplikaci § 421 obč. zák., a jak Nejvyšší soud již dříve dovodil, i odpovědnost za škodu na zvířeti, které bylo převzato za účelem splnění závazku, může být založena ustanovením § 421 obč. zák. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2004, sp. zn. 25 Cdo 2109/2003 nebo rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu SSR z 29. 11. 1985, sp. zn. 1 Cz 83/85). Skutečnost, že předmětem závazku je zvíře, tedy sama o sobě založení odpovědnosti podle § 421 obč. zák. nevylučuje. Avšak na rozdíl od odpovědnosti chovatele za ztrátu či úhyn zvířete, jež mu bylo svěřeno do péče (např. k ustájení, ošetřování, krmení a tréninku koně, jak tomu bylo právě v případě, na nějž dovolatelka poukazuje), obsahem závazku veterináře v nyní projednávané věci bylo

provedení ambulantního ošetření nemocného zvířete.

Z § 62 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. (dále jen zákon), vyplývá, že i vztah soukromého veterinárního lékaře a osoby žádající od něho odborný veterinární úkon, je vztahem smluvním, který by obecně mohl spadat pod pojem závazku použitý v § 421 obč. zák. Důvodem, proč tomu tak není, je specifická povaha odborného veterinárního úkonu, který, spočívá-li v ošetření zvířete, je svou povahou shodný s činností lékaře. Lékařský zákrok je svou povahou natolik specifickou činností, že jej nelze podřadit pod ustanovení § 420a obč. zák. zakládající objektivní odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4758/2008), neboť by se ve svém důsledku jednalo o objektivní odpovědnost za výsledek poskytnuté zdravotnické služby, tedy odpovědnost za vyléčení. Stejná úvaha platí i v případě ošetření zvířete v ambulanci veterinárního lékaře, a to nejen ve vztahu k aplikaci § 420a obč. zák., ale i § 421 obč. zák., neboť odpovědnost za výsledek poskytnutého odborného veterinárního úkonu nemůže být dána pro existenci mnoha faktorů, které průběh léčení ovlivňují.

V této souvislosti nelze přehlédnout podobnost povinností veterináře a lékaře poskytnout odbornou pomoc (§ 55 odst. 2 písm. c/ zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu), když podle § 62 veterinárního zákona je veterinární lékař oprávněn odmítnout poskytnutí první pomoci zvířeti, tj. poskytnout odborný veterinární úkon v situaci, která přímo ohrožuje zvíře na životě, jen z důvodu ohrožení svého zdraví, kterému nelze účinně předcházet nebo bránit. Jestliže tato podmínka není splněna, je veterinární lékař povinen první pomoc zvířeti poskytnout. Stejná povinnost jej stíhá dokonce i v případě, kdy pro nedostatek součinnosti ze strany chovatele od smlouvy o poskytnutí odborného veterinárního úkonu odstoupil, ale jeho péče je nezbytná k tomu, aby nedošlo k utrpení zvířete, poškození jeho zdraví nebo jiné škodě, které touto péčí je možno zabránit (§ 62 odst. 2, věta druhá, zákona). I tato podobnost vede nutně k závěru, že by odpovědnost za škodu vzniklou z činnosti humánního a veterinárního lékaře měla být založena shodně, tj. dle § 421a obč. zák., je-li způsobena okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jichž bylo při úkonu použito, nebo § 420 odst. 1 obč. zák., vznikla-li v důsledku porušení právní povinnosti ze strany veterinárního lékaře.

Rozhodnutí odvolacího soudu je tedy z hlediska důvodu uplatněného v dovolání (§ 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) správné, a proto dovolací soud dovolání žalobkyně zamítl (§ 243b odst. 2, věta před středníkem, o. s. ř.).

Dovolací soud v rámci přezkumu dle § 242 odst. 3 o. s . ř. neshledal, že by došlo k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., ani že by řízení před odvolacím soudem bylo zatíženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí věci.